

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

GRAFİK VE FOTOĞRAF

RENK

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. RENK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	3
1.1. Tanımlar	3
1.1.1. Renk Oluşumu	3
1.1.2. Tayf.....	5
1.1.3. Armoni.....	6
1.1.4. Skala	6
1.1.5. Kontrast	6
1.1.6. Ton.....	6
1.1.7. Kromatik.....	6
1.1.8. Işık	6
1.1.9. Marj	6
1.1.10. Soyut.....	6
1.1.11. Renk Perspektifi	6
1.2. Renk Grupları.....	7
1.2.1. Ana Renkler.....	7
1.2.2. Ara Renkler.....	8
1.2.3. Sıcak- soğuk Renkler.....	8
1.2.4. Nötr Renkler	9
1.3. Guaj Boya Tekniği	9
1.3.1. Teknik Özellikleri.....	9
1.3.2. Araç ve Gereç Özellikleri	9
1.3.3. Uygulamada Dikkat Edilecek Noktalar	9
UYGULAMA FAALİYETİ	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	14
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	16
2. RENKLENDİRME UYGULAMALARI.....	16
2.1. Renk Kontrastlıkları.....	16
2.1.1. Yalın Renk Kontrastı	16
2.1.2. Açık-Koyu Kontrastı	16
2.1.3. Sıcak-Soğuk Kontrastı	17
2.1.4. Tamamlayıcı Kontrast	18
2.1.5. Yanıltıcı Kontrast	19
2.1.6. Kalite Kontrast.....	19
2.1.7. Miktar Kontrast.....	20
2.2. Renklerin Psikolojik Etkileri.....	21
UYGULAMA FAALİYETİ	22
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	24
MODÜL DEĞERLENDİRME	34
CEVAP ANAHTARLARI	36
KAYNAKLAR.....	37

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	211GS0004
ALAN	Fotoğraf Grafik
DAL/MESLEK	Ortak Alan
MODÜLÜN ADI	Renk
MODÜLÜN TANIMI	Rengin tanımının, renk ile ilgili temel kavramların ve renk uygulamalarının yapılışının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖNKOŞUL	Form Çağrışımları ve Kompozisyon modülünü başarmış olmak.
YETERLİK	Renk uygulaması yapmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun atölye ortamı sağlandığında hatasız renk uygulamaları yapabileceksiniz. Amaçlar 1. Renk çemberini hatasız çizip boyayabileceksiniz 2. İstenen tekniğe uygun renklendirme yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Resim malzemeleri, guaj boya, fırça, su kabı, sanat ile ilgili basılı ve görsel kaynaklar, atölye önlüğü Donanım: Çizim masası, çizim tahtası
ÖÇLME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Doğadaki varlıkların kendilerine özgü renkleri yoktur; yani renksizdirler. Bu yüzden karanlıkta varlıkların renklerini göremeyiz ancak bir ışık kaynağı olduğunda renkleri görebiliriz. Renk yapay ya da doğal tüm objelerden yansıtılarak gelen ışınların göz ile algılanarak hissedildiği bir görüntüdür. Her insanda doğuştan var olan estetik kaygının en önemli öğelerinden biri renktir. Bu estetik kaygılar kalıtsal olduğu gibi eğitim ile de ortaya çıkabilir. İnsanların yaşadıkları tüm olayların etkisi altında kaldıkları bir gerçektir. Her insan farklı bir dünya görüşüne ve ruh haline sahiptir. Farklı renklerden hoşlanıyor olmaları bu nedene bağlanabilir. Toplumların yaşadıkları olaylar karşısında renk seçimlerini farklılaştırdıkları görülmüştür. Ayrıca renklerin bireyin motivasyonunda katkı sağlayan önemli bir araç olduğu da bilinmektedir.

Hazırlanan bu modülde renk tanımları, renk grupları, renk kontrastlıkları, rengin psikolojik etkileri ve renk uygulamaları ile ilgili konuları ele alacağız. Modül sonunda öğrendiğiniz bilgi ve becerileri sanat ile ilgili tüm alanlarda kullanabilir ve hatasız bir biçimde renk uygulaması yapabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun tasarım atölyesi sağlandığında, renk çemberini hatasız olarak çizip boyayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde gözlem yaparak renk oluşumunu inceleyiniz ve doğadaki renkleri arkadaşlarınızla tartışınız.

1. RENK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

1.1. Tanımlar

1.1.1. Renk Oluşumu

Gökyüzünde yağmur sonrasında olağanüstü bir renk kuşağı (gökkuşağı) görülür. Bunun nedeni yağmur damlalarının, cam prizma etkisi ile ışığı yansıtarak altı renge ayrıştırmasıdır. Fen bilgisi derslerimizde yaptığımız deneylerden de hatırlayacağınız gibi güneş ışığı bir prizmadan geçirilince altı renge ayrılır. Yedinci renk olarak sayılan mavi ile morun arasında bulunan lacivert ise mavinin bir tonu olduğu için ayrı bir renk olarak kabul edilmemelidir. Güneş ışınlarının meydana getirdiği bu altı rengi, yağmurdan sonra gökkuşağında da görebiliriz.

İki yüzyıl kadar önce Isaac Newton gökkuşağı dediğimiz bu doğa olayını kendi evinde gerçekleştirmiştir. Karanlık bir odaya tek bir güneş ışığına eş ışığı bir prizmadan geçirerek güneş tayfı renklerine ayrıştırmayı başarmıştır. Bu renkler: macenta, kırmızı, sarı, yeşil, siyan mavisi, koyu mavidir.

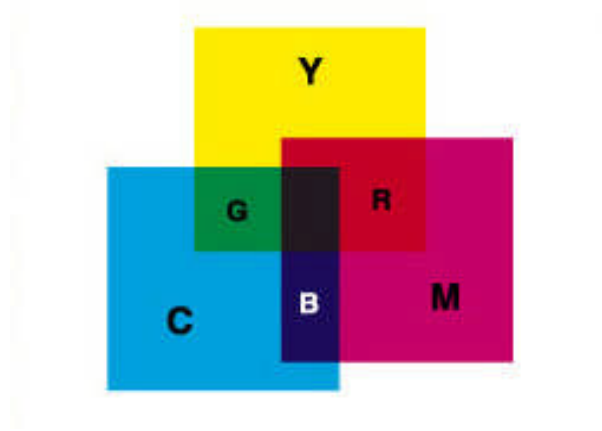

İŞIK BÜTÜN
RENKLERİN
KARIŞIMIDIR.

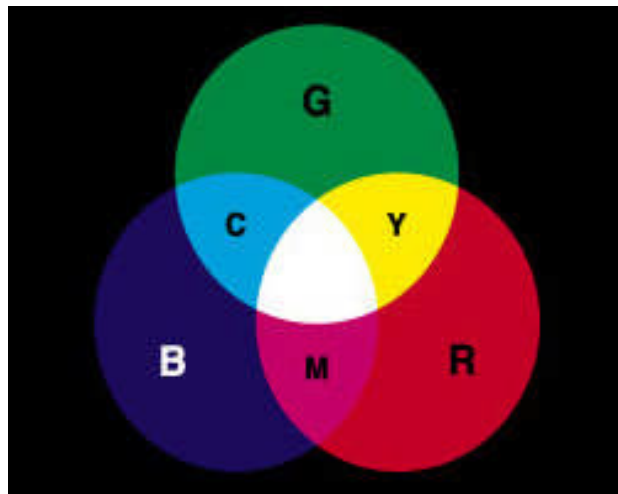
Şekil 1.1: Güneş tayfı

Yıllar sonra fizikçi Young da Newton'un yaptığı deneyin tersini yaparak ışığı yeniden oluşturmuştur. Tayfın altı renginin birer ışığını bir perdede birbiri üzerine düşürerek beyaz ışığı elde etmiştir.

Daha sonra renkli lambalarla yaptığı deneylerde uyguladığı eleme yöntemleriyle tayfın altı renginin yine aynı tayfta yer alan üç temel renge indirgenebileceğini göstermiştir. Sadece kırmızı, yeşil ve koyu mavi renklerle beyaz ışığın elde edilebileceğini bulmuştur. (Şekil 1.2) Ayrıca bu üç rengi ikişer ikişer karıştırarak diğer üç rengi, yani siyan mavisi, macenta kırmızısı ve sarı renkleri elde edebileceğini anlamıştır. Bu deneyle birincil ve ikincil renkleri bulmuştur. (Şekil 1.3).

Şekil 1.2

Şekil 1.3

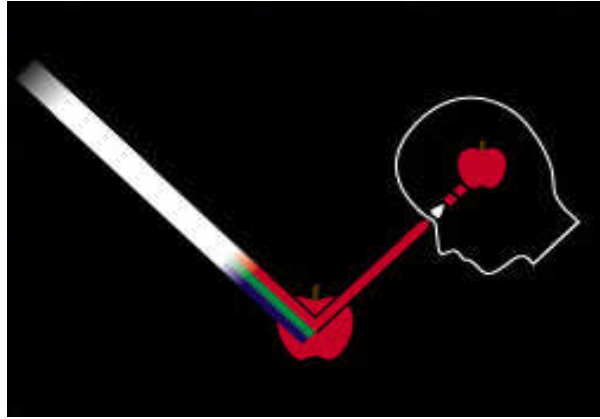
Birincil (ana) ışık renkleri: Kırmızı, yeşil, koyu mavi
İkincil (ara) ışık renkleri: Ana ışık renklerinin ikişer ikişer karıştırılmalarıyla elde edilir.

Yeşil ışık + Kırmızı ışık = Sarı
Koyu Mavi + Yeşil ışık = Siyan mavisi
Kırmızı ışık + Koyu mavi ışık = Macenta kırmızısı
Siyan Mavisi: Bir ışık rengi için kullanılan teknik terimdir. Bu renk orta yoğunlukta bir doğal maviye denktir.

Macenta kırmızısı: Orta tonda mavimsi kırmızı bir renktir. Grafik sanatlarda ve matbaacılıkta kullanılan bir terimdir.

Bütün cisimler (objeler) aydınlatıldıkları zaman üç ana ışık rengini; koyu mavi, kırmızı ve yeşili alır Bazı cisimler aldıkları tüm renkleri emerken bazıları da yansıtır. Birçok cisim ise ışığın bir kısmını emer, gerisini yansıtır.

Bu fizik kuralı kısaca, Saydam olmayan tüm cisimlerde, aydınlatıldıklarında aldıkları ışığın tümünü ya da bir bölümünü yansıtma özelliği vardır, biçiminde özetlenebilir.

Şekil 1.4: Görme

Göz tarafından algılanan ışık, retinada sinirsel sinyallere dönüştürülüp buradan optik sinir aracılığıyla beyine iletilir. Göz, üç temel birleştirici renk olan, kırmızı, yeşil ve maviye tepki verir ve beyin, diğer renkleri bu üç rengin farklı kombinasyonları olarak algılar.

1.1.2. Tayf

Beyaz ışığın renklere ayrılmasıdır. Birincil ve ikincil renklere oluşur.

Rengün parlaklık ve saflık derecesidir. Renk açıldıkça parlaklığı ve ışık değeri artar, koyulaştıkça da karanlıklığı ve ışık değeri düşük olur.

1.1.3. Armoni

Renkler arasındaki ahenk ve uyum demektir. Yan yana duran renkler birbirini tamamlayarak uyum gösterir. İyi bir armonide hâkim rengi önceden belirlemek, birlik ve denge kurmak önemlidir.

1.1.4. Skala

İki rengin birbiriyle karışımından oluşan ışık derecelendirme çubuğuna denir.

1.1.5. Kontrast

Karşıt demektir. Açık-koyu, büyük-küçük vb. gibi

1.1.6. Ton

Rengin parlaklık derecesidir. Koyu mavi açık mavi farklılığı mavinin ışık derecesini belirler. Işığı az olan maviye koyu, ışığı fazla olan maviye açık denir.

1.1.7. Kromatik

Bir rengin en saf ve en kuvvetli haline denir. Canlılığı arttıkça kuvveti artar.

1.1.8. Işık

Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerjidir.

1.1.9. Marj

Sınır. Yazılmış veya basılı bir kâğıdın kenarlarında bırakılmış boşluktur.

1.1.10. Soyut

Düşünce yolu ile kabul edilen varlık adı. Akıl, hayal vb.

1.1.11. Renk Perspektifi

Renklerin her birinin kendine göre ayrı derinlik ve genişlik görünüşleri vardır. Bu durum "renk perspektifi" ni meydana getirir. Mesela; sıcak renklerin en dinamik rengi olan kırmızı renkte diğer renklere göre ileriye fırlama görünüşü fazladır. Bu durum onun diğer renklerden daha önde görünmesini sağlar. Soğuk renklerin en durgun rengi olan mavi renk ise insanda olduğundan daha uzaktaymış hissi uyandırır. Gerilere çekilme niteliği mevcuttur. Bundan dolayı sıcak ve soğuk renklerin yakın ve uzak görünme, cisimleri büyük , küçük g ve geniş gösterme özellikleri vardır.

Ressamlar genellikle ön planlar için sıcak renkleri, arka planlar içinse soğuk renkleri kullanır. Ya da arka planları öne getirmek, yani öndeymiş gibi göstermek ve göze çarpmalarını sağlayabilmek için sıcak renkleri; ön planları geri atmak, itmek ve uzaktaymış gibi göstermek için de soğuk renkleri kullanırlar. Ya da tam tersine, ön planları geri atmak için soğuk renkleri, arka planları öne getirmek için de sıcak renkleri kullanırlar. Bunu, resmi boyarken istedikleri bölgelerin renklerine sıcak ya da soğuk renklerden bir miktar karıştırarak gerçekleştirirler.

Kuvvetli renkler zayıf renkleri arka plana atar. Tıpkı saf renklerin saf olmayanlardan daha yakında gözükmesi gibi. Koyulukları aynı kuvvette olmasına rağmen kırmızı ve sarı renkler mavi renkten daha ileride görünürler, yani sıcak renkler soğuk renklerden daha önde görünürler. Bu durum renklerin dalga boylarından meydana gelmektedir. Renk kırmızıdan maviye gittikçe etkisi azalır. Renk çemberinde renkler perspektif özelliklerine göre şöyle sıralanır:

Kırmızı- Turuncu- Sarı- Yeşil- Mavi

Gri, yeşil ve mor renklerin böyle fonksiyonları yoktur. Oldukları gibi görünürler, uzaklık-yakınlık hissini doğurmazlar.

Perspektif Modülü'nde Hava Perspektifi konusuna bakınız.

Renklerin kromatik bünyelerinden ileri gelen renk perspektifi görünüşünden başka, bu renklerin hava içinde kazandıkları diğer bir görünüşü daha vardır ki buna da "hava renk perspektifi" denir.

Hava, eşyaları çeviren, kuşatan, eşyaların içinde yer aldığı bir ortamdır. Resme bakıldığı zaman göz ile eşya arasında daima bir hava tabakasının bulunduğu sezilir. Hava renksizdir ve ufka doğru uzayan eşyalara mavi bir titreşim verir. Eşya bizden uzaklaştıkça atmosferin etkisiyle daha az berrak ve daha donuk bir hal alır.

Nemli havada yeryüzü kuru, güneşli havada daha mavi görünür. Açık renkler daha öne çıkar.

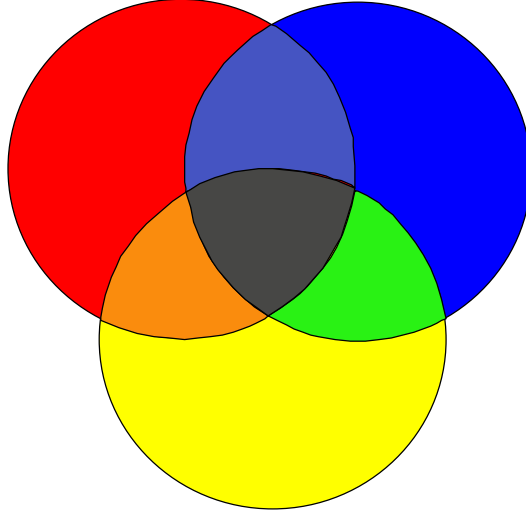
1.2. Renk Grupları

1.2.1. Ana Renkler

Renk çemberini dikkatle incelediğimizde üç ana renk olduğunu görürsünüz. Bunlar kırmızı, sarı ve mavidir. Ana renkler doğada saf olarak bulunan ve karışımla elde edilmeyen renklerdir. Doğada gördüğümüz bütün renkler bu üç ana renkten oluşmuştur.

1.2.2. Ara Renkler

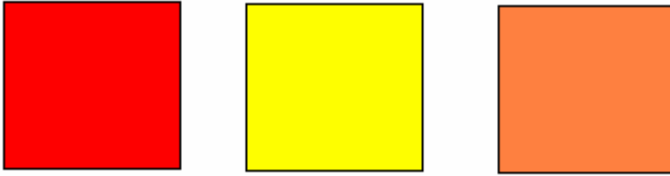
Ana renkleri ikişer ikişer aynı oranda karıştırdığımızda ortaya çıkan renklere ara renkler denir. Bunlar turuncu, mor, yeşildir.

Şekil 1.5: Ana ve Ara Renkler

1.2.3. Sıcak- soğuk Renkler

Serinlik etkisi veren deniz, orman ve gökyüzü gibi renkler soğuk, ısı ve ışık etkisi veren kırmızı, sarı ve turuncu ise sıcak renklerdir.

Şekil1.6: Sıcak Renkler

Şekil1.7: Soğuk Renkler

1.2.4. Nötr Renkler

Herhangi bir cisim güneş ışığından aldığı renkleri yansıtmayıp yutuyorsa o cisim siyah görürüz. Siyah ve beyaz rengi karıştırdığımızda gri renk ortaya çıkar. Siyah, beyaz ve gri; renk sayılmaz. Bu üç renge nötr renkler denir. Ayrıca herhangi bir rengi açmak ya da koyulaştırmak için siyah ve beyaz renk kullanılır.

Şekil1.8: Nötr Renkler

Renk Çemberi

Üç ana renk kırmızı, mavi, sarı merkez alınarak turuncu, yeşil ve morun ara renk olarak elde edilmesi ve kendi aralarında karıştırılarak ana ve ara renklerin gösterildiği dairesel yapıdır.

1.3. Guaj Boya Tekniği

1.3.1. Teknik Özellikleri

Şeffaflığı olmayan kapatıcı bir suluboya türüdür. Piyasada tablet, tüp ve kavanoz halinde bulunur. Su ile inceltir ama saydam değildir. Kapatıcıdır. Su ile inceltmesi bakımından suluboyaya, kapatıcı olması yönünden de yağlıboyaya benzer. Renklerin açık tonlarını elde etmek için beyaz boya kullanılır.

1.3.2. Araç ve Gereç Özellikleri

Resim kâğıtları su ile çalışıldığından kalın olmalıdır. Fırçaların yumuşak ve uçlarının sivri olması gerekir. Ayrıca palet, su kabı, boya deneme kâğıdı, boya kaşığı gerekmektedir.

1.3.3. Uygulamada Dikkat Edilecek Noktalar

Konu kâğıda daha önceden çizilmelidir. Renkler kâğıt üzerinde değil palet üzerinde karıştırılıp boyamaya geçilir. Boyanın kıvamı çok iyi ayarlanmalıdır. Ne suluboyadaki kadar sulu, ne de çok koyu olmalıdır. Ayrıca renkleri üst üste sürmemek gerekir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Uygulama Faaliyeti (Çember)

Şekil 1.9: Renk çemberi

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Resim kâğıdı (25 * 35)
- Kurşun kalem
- Silgi
- Cetvel
- Pergel
- Guaj boya
- Su kabı
- Fırça (2 veya 4 numara)
- 9-Palet

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda renk çemberini oluşturmuş olacaksınız.

1. Renk çemberi için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

2. 10cm yarıçapında bir daire çiziniz.

Pergelin ölçüsünü kontrol ediniz.

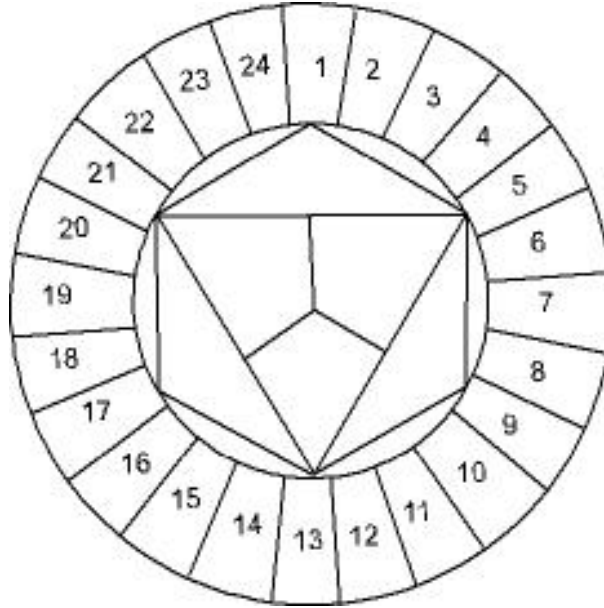
3. Aynı merkezi kullanarak 1. Dairenin içine 6cm yarıçapında ikinci bir daire daha çiziniz

4. Köşegen eksen çizgilerini çiziniz.

Köşegen eksen çizgilerinin merkezden geçmesine dikkat ediniz.

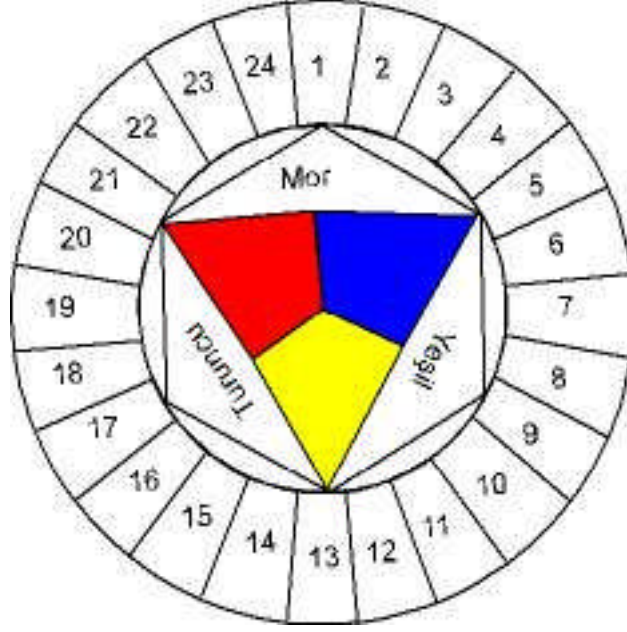
5. Köşegenler arasındaki dik açıları 6 eşit parçaya bölerek 24 tane kutu oluşturunuz.

6. Çemberin iç kısmına şekildeki (Şekil 1.10) gibi bölümleri çiziniz.

Şekil 1.10: Renk çemberi

7. Ana renklerden kırmızı rengi, sarı rengi, mavi rengi şekildeki (şekil1.11) gibi boyayınız.

Şekil 1.11: Renk Çemberi

Guaj boya özelliklerini hatırlayınız. Temiz ve düzenli çalışınız.

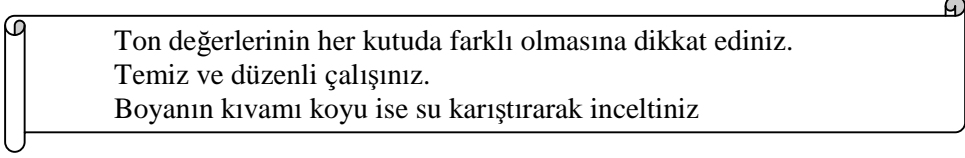
8. Sarının içine kırmızı katarak sırayla kırmızımsı turuncu, turuncu ve sarımsı turuncu renklerini 13 ile 21 arasındaki kutulara boyayınız.

Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına dikkat ediniz.
Temiz ve düzenli çalışınız.
Kırmızı ve mavi yoğun bir renktir boyaları azar azar katınız.

9. Sarı rengin içine mavi katarak sırayla sarımsı yeşil, yeşil ve mavimsi yeşil renklerini 13 ile 5 arasındaki kutulara boyayınız.

Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına dikkat ediniz.
Temiz ve düzenli çalışınız.

10. Mavinin içine kırmızı katarak sırayla mavimsi mor, mor ve kırmızımsı mor renklerini 5 ile 21 arasındaki kutulara boyayınız.

Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.

11. Renk çemberi bitti ise, kâğıt ölçüsünde mukavva kesiniz.

12. Renk çemberinizi mukavvaya yapıştırınız ve üstünü jelâtinle kaplayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ÖLÇME SORULARI

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplayarak ölçünüz.

1. Aşağıdaki renk gruplarından hangisi nötr renklerdir?

- A) Kırmızı-Yeşil
- B) Mor-Turuncu
- C) Siyah-Beyaz
- D) Mavi-Sarı
- E) Siyah-Turuncu

2. Aşağıdaki renk gruplarından hangisi ara renk grubudur?

- A) Kırmızı-Sarı-Mavi
- B) Siyah-Kırmızı-Mavi
- C) Yeşil-Turuncu-Mor
- D) Sarı-Yeşil-Mor
- E) Sarı-Mavi-Yeşil

3. Aşağıdakilerden hangisi ışığın objelere çarptıktan sonra yansiyarak gözümüze bıraktığı etkiye denir?

- A) Işık
- B) Renk çemberi
- C) Yansıma
- D) Renk
- E) Prizma

4. Varlıkların bizden uzaklaştıkça renklerinin farklılaşmasını, silikleşmesini aşağıdakilerden hangisi oluşturur?

- A) Parlaklık
- B) Psikolojik
- C) Renk perspektif
- D) Skala
- E) Yansıma

5. Yağmur yağdığı zaman gökyüzünde aşağıdakilerden hangisi meydana gelir?

- A) Valör
- B) Skala
- C) Gökkuşağı
- D) Işık
- E) Ton

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız sorularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

UYGULAMA TESTİ

Uygulama bölümündeki renk çemberini yeniden çizip guaj boya ile renklendiriniz. Bu çalışmanızı aşağıdaki ölççeğe göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Uygulama: Renk Çemberi		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Malzemeleri temin ettiniz mi?		
İç ve Dış Çemberi doğru çizdiniz mi?		
Çizim araçlarını doğru kullandınız mı?		
Çember iç aralıklarını eşit böldünüz mü?		
Ana renkleri doğru yerleştirdiniz mi?		
Ara renkleri doğru yerleştirdiniz mi?		
Renk geçişlerindeki ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında tekniğe uygun renk uygulamaları yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kontrastlık konusunu pekiştirmek için doğadaki canlıların, bitkilerin renklerini inceleyerek arkadaşlarınızla tartışınız.

2. RENKLENDİRME UYGULAMALARI

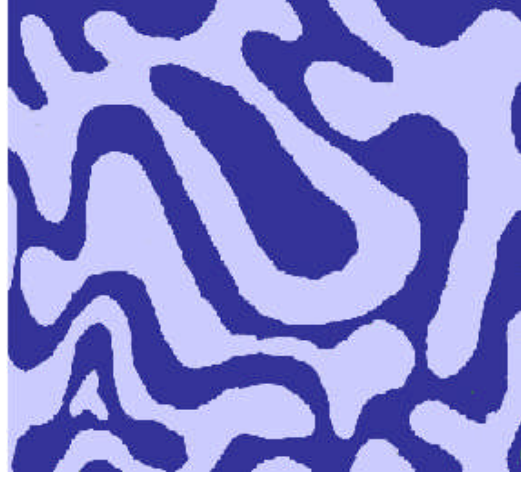
2.1. Renk Kontrastlıkları

2.1.1. Yalın Renk Kontrastı

Yedi renk karışımının en basitidir. Sarı, kırmızı, mavi ile en güçlü olarak anlatılır ve bu renklerden uzaklaştıkça yalın renk etkisinin gücü azalır. Bu katkısız yalın haldeki renklerin açık ve koyu değerleri de bu uyumda kullanılabilir (Bakınız Şekil 2.2).

2.1.2. Açık-Koyu Kontrastı

Kullandığımız bütün renkler açık ya da koyu olmak üzere iki değerde bulunur. Açık değerdeki renk ile koyu değerdeki renk yan yana getirildiğinde renklerin değerleri ortaya çıkar. Yani açık daha açık, koyu daha koyu görünür buna açık koyu kontrast denir (Bakınız Şekil 2.3).

Şekil 2.1: Yalın renk kontrastı Şekil 2.2: Açık-koyu kontrast

2.1.3. Sıcak–Soğuk Kontrastı

Sıcak ve soğuk renkleri kullanarak yapılan uyumdur. Sıcak ve soğuk renklerin verdiği etkiler de göz önünde bulundurulmalıdır.

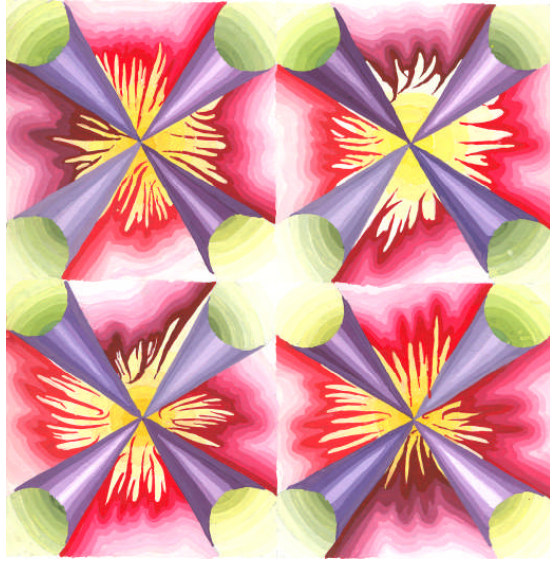
Şekil 2.3: Sıcak-soğuk kontrast

2.1.4. Tamamlayıcı Kontrast

Renk çemberi üzerindeki tamamlayıcı renklerle yapılır. Bu renkler çemberde tam karşılıklı düşen renklerdir. Renk çemberindeki karşılıklı renkler birbirlerinin tamamlayıcısıdır. Örn: sarı ile mor, kırmızı ile yeşil, mavi ile turuncu.

Bir rengin yaptığı etki tam karşıtı olan renkle dengelenir. Tamamlayıcı renk kontrastı yaparken iki noktaya dikkat etmek gerekir:

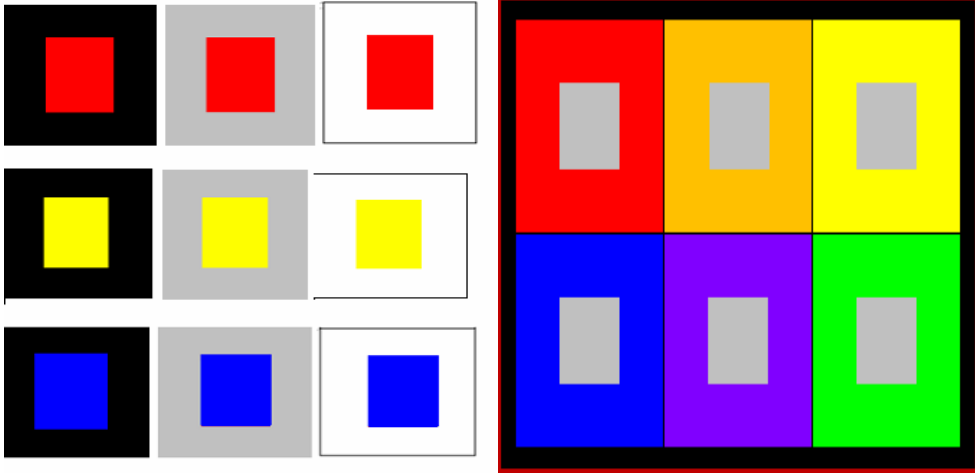
- Birbirlerini tamamlaması istenilen iki rengin ışık güçleri eşit olmalıdır.
- Birbirlerini tamamlaması istenen iki rengin beraberliklerinde bir renk uyumu bulunmalıdır.

Şekil 2.4: Tamamlayıcı kontrast

2.1.5. Yanıltıcı Kontrast

Herhangi bir rengin siyah, beyaz ve gri üzerindeki etkisiyle ilgilidir. Kullanılan renklere birinin şiddeti yüksek tutularak yani kırmızı, gri-beyaz ve siyah üzerinde farklı etki yapar. Buna yanıltıcı kontrast denir.

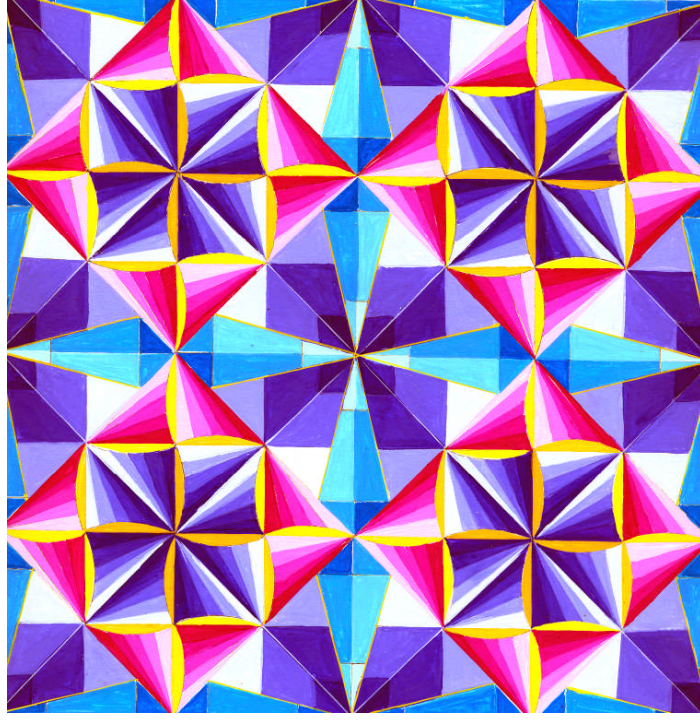

Şekil 2.5: Yanıltıcı kontrast

- Gri, kırmızı fon üzerinde yeşilimsi görünümlü görünür.
- Gri, turuncu fon üzerinde mavi görünür.
- Gri, sarı fon üzerinde kırmızı-mor (magenta) görünür.
- Gri, mavi fon üzerinde turuncu görünür.
- Gri, mor fon üzerinde sarımsı görünür.

2.1.6. Kalite Kontrast

Bir rengin en ışıklı tonundan başlayarak koyulaşmaya doğru götürülürken veya en koyu tonundan en açığa doğru getirilirken elde edilecek ara tonlar o rengin kalitesini oluşturur. Işık şiddeti yüksek renkle ışık şiddeti olmayan gri nüanslı renklerin bir arada kullanılmasına kalite kontrastı denir.

Şekil 2.6: Kalite kontrast

2.1.7. Miktar Kontrast

İki ya da daha çok renk lekeleri arasındaki orantı ile yapılır. Kullanılan renkler birbirinin değeri üzerine çıkmamalıdır. Orantı kaybolunca renklerden biri dikkati çeker ve armoniyi bozar. Renk, parlaklık kuvvetine ve renk lekelerinin büyüklüğüne bağlı olarak etkisini artırır. Buna miktar kontrastı denir.

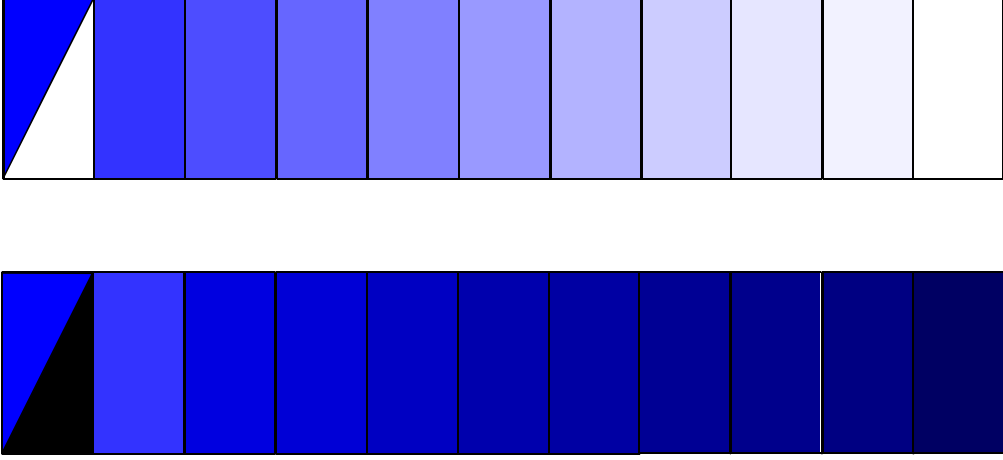
Şekil 2.7: Miktar kontrast

2.2. Renklerin Psikolojik Etkileri

	Kırmızı: Canlılığı, hareketi, heyecanı temsil eder.
	Sarı: Neşe, hareket verir. Sinir sistemini uyarır, kan dolaşımını rahatlatır. Olgunluk, bereket ve ışığı temsil eder.
	Mor: Hüzün, korku, pişmanlık hissi uyandırır. Yalnızlıktan hoşlanan, topluma küs insanların rengidir.
	Mavi: Sessizlik ve rahatlık verir. Dinlendirici ve sakinleştirici bir renktir. Denizin, rüyaların ve gençliğin rengidir.
	Yeşil: Huzur vericidir. Yeniden doğuşun ve büyümenin sembolüdür.
	Turuncu: Yaşama sevincinin ve eğlenmenin resmidir.
	Beyaz: Temizlik, saflık, ferahlık duygusu verir.
	Siyah: Ağırılık, ciddiyet, tehlikeyi temsil eder.
	Gri: Olgunluk, temkinli olma duygusu verir.

UYGULAMA FAALİYETİ

UYGULAMA-1

Şekil 2.8: Ton Çubuğu

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda ton çubuğunu (bir rengin beyazdan siyah rene tonlaması) hazırlamış olacaksınız.

Kullanılacak Araç ve Gereçler

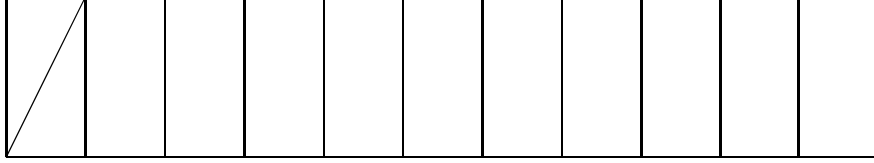
- Resim kâğıdı (25 * 35)
- Kurşun kalem
- Silgi
- Cetvel
- Guaj boya
- Su kabı
- Fırça (2 veya 4 numara)
- Palet

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda ton çubuğunu yapmış olacaksınız.

1. Ton çubuğu çalışmasında kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

2. Kâğıdınızı enine tutarak 4 cm genişliğinde, 22 cm uzunluğunda iki adet dikdörtgen çiziniz.

Şekil 2.9

3. Dikdörtgeninizi 2'şer cm'lik 11 eşit parçaya bölünüz

Şekil 2.9'a bakınız. En baştaki kutunun iki köşesini çizgi ile birleştiriniz.

4. Birinci ton çubuğundaki ilk kutunun yarısını seçtiğiniz bir renk ile boyayınız ve diğer yarısını beyaz bırakınız.

Öğrenme Faaliyeti -1'de öğrendiğiniz Guaj Boya Tekniğini konusunu hatırlayınız.

5. Seçtiğiniz rengin içine az miktarda beyaz boya katıp sonraki kutuyu boyayınız. Bu işleme renginiz beyaza dönene kadar devam ediniz (Bakınız: Şekil 2.9).

Temiz ve düzenli olunuz.
Fırçanızı temizleyip suyunuzu sıkça değiştiriniz.

6. İkinci ton çubuğuna geçiniz. Renginizi ve siyah boyanızı Şekil 2.9'daki gibi ilk kutuya boyayınız.

7. Renginizin içine siyah boya katarak ilk çalışmadaki gibi aşamalarla ton çubuğunu tamamlayınız.

Temiz ve düzenli olunuz.
Fırçanızı temizleyip suyunuzu sıkça değiştiriniz.

8. Ton çubuğunuz bitti ise kâğıt ölçüsünde mukavva kesiniz.

9. Ton çubuğunuzu mukavvaya yapıştırdığınız ve üstünü jelâtinle kaplayınız.

Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplayarak ölçünüz.

(Aşağıdaki cümlelerde, boş yerleri doğru kelimeler ile doldurunuz.)

1. Zıt renkler karıştırılmadan yan yana kullanıldığında birbirlerininartırır.
2. Bir rengin siyah ve beyaz ile karıştırarak açıklık ve koyuluk farklarının bir çubuk halinde gösterilmesine denir.
3. Renk kuralları resim alanında geçerlidir.
4. Sarı-mor renkler yan yana kullanılırsa..... karşıt olur.
5. Yalın karşıt renklerin karıştırılmadan kullanılması ile yapılır.
6. Renklerin siyah-beyaz-gri yanında kullanılması ile kontrastlığı olur.
7. Bir rengin en açık ve en koyu tonunun kullanılması ile karşıtlık oluşur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız konularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız. Tamamı doğru ise bir sonraki değerlendirme ölçeğine geçiniz.

UYGULAMA TESTİ-1

Siz de bir renk seçimi yapınız, seçtiğiniz rengi yukarıdaki uygulamada olduğu gibi guaj boya ile rengine beyaz katarak beyaza, siyah katarak siyaha doğru tonlamasını yapınız ve bu çalışmanızı aşağıdaki ölçeğe göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Uygulama Faaliyeti: Ton çubuğu hazırlamak.		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Malzemeleri temin ettiniz mi?		
Ton çubuğunu doğru hazırladınız mı?		
Çizim araçlarını doğru uygun kullandınız mı?		
Kâğıda yerleştirme (kompozisyon) yaptınız mı?		
Renk geçişlerindeki ton değerlerinin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
Renk geçişlerindeki ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı “EVET” ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda doğa fotoğraflarının renk analizini hazırlamış olacaksınız.

Resim 2.10

Kullanılacak Araç-Gereçler

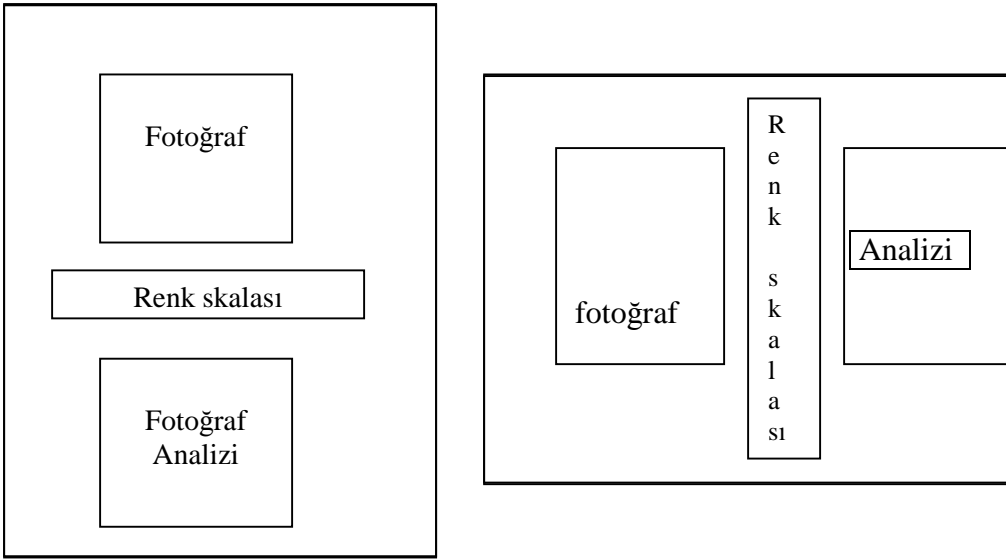
- Resim kağıdı (25 * 35)
- Kurşun kalem
- Silgi
- Cetvel
- Pergel
- Guaj boya
- Su kabı
- Fırça (2 veya 4 numara)
- Palet
- Fotoğraf örneği
- 1 adet A4 Parşömen kâğıt
- Fırça temizlemek için sünger

1. Fotoğraf analizi çalışmasında kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

2. Seçtiğiniz fotoğrafın ölçüsünü alarak kâğıdınızda yerleştireceğiniz alanı belirleyiniz.

Kâğıdınızı Şekil: 2.11' deki gibi enine ya da boyuna kullanabilirsiniz.

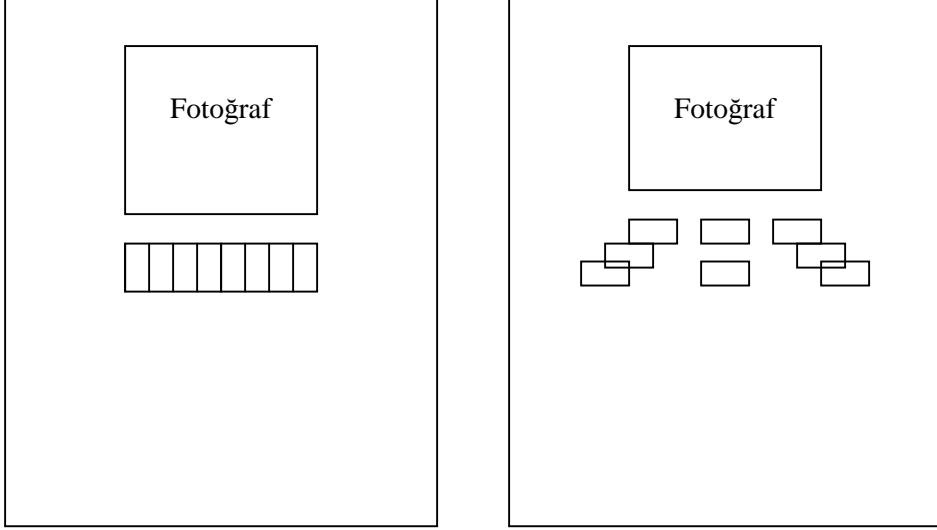

Şekil 2.11: Kağıt Düzeni

3. Fotoğrafınızı Şekil: 2.11'deki gibi fotoğraf bölümüne yapıştırınız.

4. Fotoğraf alanının altına renk skalası için 2*4 cm ebadında 8 adet dikdörtgen çiziniz.

Şekil:2.12'ye bakınız. İsteğinize göre ton çubuğu şeklinde ya da başka bir düzenleme ile skala hazırlayabilirsiniz.

Şekil 2.12

5. Renk skalanızın altındaki boşluğa yine fotoğrafınızın ölçüsünde dörtgeninizi çiziniz.

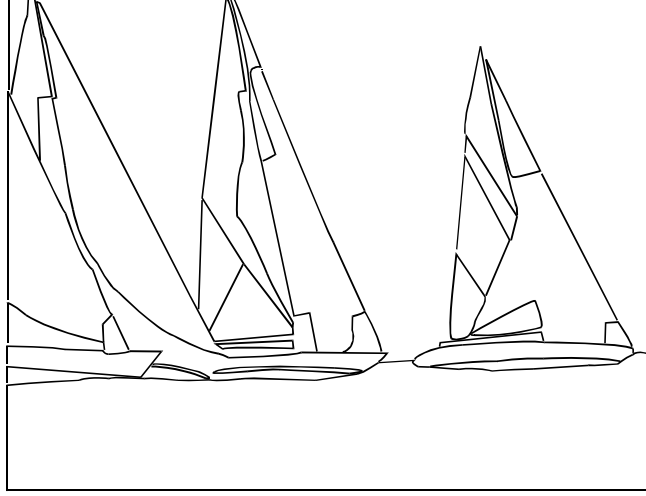
Şekil: 2.11'e bakınız.
Bu çizdiğiniz dörtgen sizin fotoğraf analizinizi yapacağınız alandır.

6. Fotoğrafınıza dikkatlice bakarak çok büyük alan kaplayan ve belirgin olan sekiz tane rengi belirleyiniz.

Belirlediğiniz renklerin neler olduğunu bir kâğıda not alınız.

7. Fotoğrafınızın üstüne parşömen kâğıdınızı koyunuz ve az önce belirlediğiniz sekiz renge ait yerleri geometrik çizgiler ile sınırlayınız.

Fotoğrafın detaylarını almayınız.
Sadece seçtiğiniz renklerin alanlarını belirleyiniz.

Şekil 2.13: Fotoğraf yorumu

8. Parşömene çizdiğiniz düzenlemeyi, şöhler kâğıdınızdaki fotoğraf analizi bölümüne ışıklı masada geçiriniz.

Dikkatli ve sabırlı olunuz.

9. Boya malzemelerinizi hazırlayınız.

Temiz ve düzenli olunuz.
Fırçanızı, suyunuzu, paletinizi, temizleme süngerinizi temin ediniz.

10. Guaj boyanızın renk tonlarından yararlanarak belirlediğiniz renklere en yakın tonu bulup hazırladığınız skala kutusunu düzgün olarak boyayınız.

Bakınız Şekil: 2.14
Öğrenme Faaliyeti -1’de öğrendiğiniz Guaj Boya Tekniği konusunu hatırlayınız.

Şekil 2.14:

11. Skala kutusunu boyadığınız rengi değiştirmeden geometrik düzenlemedeki aynı renk alanını dalga yapmadan düzgün olarak boyayınız (Bakınız; Şekil 2.15).

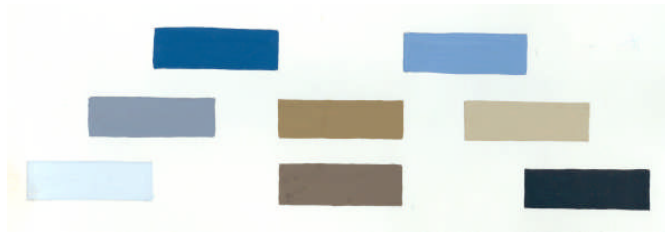
Aynı ton değerlerini tekrar bulmak zor olduğundan skala ile analiz bölümünü aynı anda boyamalısınız.

12. Boyanızın kıvamına ve bulduğunuz tonların fotoğraftakilerle aynı olmasına özen gösteriniz

Guaj boyada rengin tam tonu boya kuruyunca ortaya çıkar bu sebeple tonlara karar vermeden önce kurumasını bekleyiniz.

13. Seçtiğiniz sekiz rengin hepsini yukarıdaki sıralama gibi dikkatlice boyayarak çalışmanızı tamamlayınız.

Fırçanızı iyi temizleyiniz. Temiz ve düzenli olunuz.

Şekil 2.15

Şekil 2.16: Fotoğraftan renk analizi

UYGULAMA TESTİ-1

Siz de bir fotoğraf seçimi yapınız, seçtiğiniz fotoğrafın analizini yukarıdaki uygulamada olduğu gibi guaj boya ile yapınız ve bu çalışmanızı aşağıdaki ölçüğe göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Uygulama Faaliyeti: Fotoğraftan renk analizi yapmak.		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Malzemeleri temin ettiniz mi?		
Ton çubuğunu doğru hazırladınız mı?		
Çizim araçlarını doğru kullandınız mı?		
Kâğıda yerleştirme (kompozisyon) yaptınız mı?		
Renk geçişlerindeki ton değerlerinin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
Renk geçişlerindeki ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Tamamı “EVET” ise modül değerlendirmeye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz.

Geometrik formları kullanarak 20x20cm kare içine bir yüzey düzenlemesi yapınız. Çalışmanızı renk kontrastlarını kullanarak guaj boya ile renklendiriniz

Kullanılacak Araç-Gereçler

- Resim kâğıdı (25 * 35)
- Kurşun kalem
- Silgi
- Cetvel
- Pergel
- Guaj boya
- Su kabı (bardak yada kavanoz)
- Fırça (2 veya 4 numara)

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Modül Adı: Renk Modül Değerlendirme : Renk kontrastlıkları uygulaması		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Malzemeleri temin ettiniz mi?		
Geometrik formlarla yüzey düzenlemesi için araştırma yaptınız mı?		
Seçtiğiniz bir örneğiniz üzerinde renk araştırması yaptınız mı?		
Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
Renk karışımlarına ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
Renkli araştırmalarınızdan birini seçtiniz mi?		
Seçilen çalışmanızı istenen ölçüde kağıda geçirdiniz mi?		
Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Modül değerlendirmede kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyar. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız.

Bu değerlendirme sonucuna göre bir sonraki faaliyeti uygulamaya geçebilirsiniz.

Renk modülünü bitirme değerlendirmesi için öğretmeninizle iletişim kurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

1	B
2	C
3	D
4	C
5	C

ÖĞRENME FAALİYETİ-2 CEVAP ANAHTARI

1	Değerini
2	Ton çubuğu
3	Karşıtlıkları
4	Tamamlayıcı
5	Ana ve ara
6	Yanıtıcı
7	Açık koyu

KAYNAKLAR

- PARRAMON Jose M. **Resimde Renk ve Uygulanışı**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1997
- Yard. Doç. Dr. BALCI BAYTEKİN Yusuf, Dr. Nuran, **SAY Temel Sanat Eğitimi**, YA-PA Yayınları, İstanbul.
- Doç. Dr. ODABAŞI Aslan Hatice, **Grafikte Temel Tasarım**, Cem Ofset, Mayıs İstanbul 1996
- [www. Hayalperest.com.tr](http://www.Hayalperest.com.tr)
- 5.LYNTON,Norbert. **Modern Sanatın Öyküsü**, Remzi Kitapevi,İstanbul, 1991